

וסרמן איש הגשם

אודות הסרט

זמן	53 דק'
שפה	עברית
מתאים לנושא	תפילה ותענית, אמונה, שואה, יחיד וציבור
קהל יעד	תלמידים ט"ו-י"ב, מורים
אפשרויות לפעילות	חגי תשרי, יום השואה, לימוד לבית מדרש
תקציר	<p>אברהם וסרמן, (72) חקלאי מסור, נותרו 24 שעות להחליט באם הוא מוותר על השנאה שנתנה לו את הכוח להמשיך לחיות על אף הזוועות שחוה - שנאתו לאלוהים שלקח ממנו את כל משפחתו בשואה - ולהגיע לתפילת הגשם שנערכת במושב, או לעמוד מול האפשרות שהוא עלול לאבד בשנית את היקר לו מכול – אדמתו ומשפחתו. כשבצורת ממושכת נופלת על הארץ גם החקלאי, ויהיה האפיקורס הגדול ביותר, מוצא עצמו, לבסוף, נושא את עיניו לשמיים בתחינה. לא אברהם וסרמן. הוא נשבע שלעולם לא יעשה זאת. אברהם אינו מוכן להתפלל לבורא עולם שכן הוא רואה באלוהים ובנציגיו (אלה המאמינים בו) את האשמים במותם בשואה של כל בני ביתו. הוא לא מוכן ולא רוצה לסלוח. הקונפליקט הולך ומתעצם כשגשם אין והמעקלים בדרך, ומנגד אנשי המושב המסורתיים, להם התנכר שנים, מציעים לעזור לו, אבל רק תמורת מחווה אחת צנועה - שיבוא לתפילה מיוחדת לגשם שנערכת בבית הכנסת של המושב.</p>

שאלות לדיון לאחר הצפייה הסרט:

1. הסרט מתרחש במושב חקלאי אשר חווה שנה בה הבצורת מאיימת בפתח על השדות. שדהו של וסרמן נפגע במיוחד והוא מגיע לפשיטת רגל ואובדן רכושו כמעט. בחרו דמות מן הסרט ותארו כיצד היא מתמודדת עם המצב?
2. מדוע עיכבו אנשי המושב את הסיוע הכספי לווסרמן והתנו אותו בכך שיצטרף לתפילה?
3. הסרט עוקב אחר מערכת היחסים בין הדורות במשפחה. מה מאפיין מערכת יחסים זו? ומדוע לדעתכם נקשרת דווקא נפשו של יונתן (הנכד) בנפשו של הסבא?
4. פירוש שמו של הסבא וסרמן, הוא איש הגשם, מה תפקיד שם זה בקידום העלילה? האם לדעתכם הוא זה המונע את הגשם? או אולי דווקא מביא את הגשם?
5. נושא האמונה באלוהים מלווה ומעסיק את הדמויות השונות בסרט. האם הורדת הגשם תלויה באמונה באל? בחרו 2 דמויות המתמודדות עם שאלה זו- כיצד כל אחת מהן ממתמודדת עם שאלה זו?
6. הסרט מסתיים בירידת הגשם לו ייחלו כל התושבים. האם לדעתך יש בכך תיקון? אם כן מהו?

לימוד בעקבות הסרט:

א. משנה תענית פרק ב, הלכה א

סדר תעניות כיצד: מוציאים את התיבה לרחובה של עיר; ונותנים אפר מקלה על גבי התיבה, ובראש הנשיא, ובראש אב בית דין, וכל אחד ואחד נוטל ונותן בראשו. והזקן שבהם אומר לפניהם דברי כיבושים--אחינו, לא נאמר באנשי נינוה, וירא האלוהים את שקם ואת תעניתם, אלא "ירא האלוהים את מעשיהם, כי שבו מדרכם הרעה" (יונה ג, י); ובקבלה הוא אומר, "וקרעו לבבכם ואל בגדיכם, ושובו אל ה' אלוהיכם: כי חנון ורחום, הוא--אך אפיים ורב חסד, וניחם על הרעה" (יואל ב, יג).

- המשנה מתארת את התענית שעל הציבור לקיים באין גשם יורד. מדוע יש לקיים טקס ציבורי (בדומה למה שערך אורי בסרט) על מנת להוריד גשם?
- לפי המשנה, זקן הקהילה מזכיר בדבריו את תיקון מעשיהם של אנשי נינוה. – מהו מעשה נינוה? כיצד הוא מתקשר לסרט?
- מה הקשר לדעתכם בין הורדת הגשם לבין תיקון המעשים?
- מדוע לדעתכם נבחר דווקא אורי להוביל את טקס הורדת הגשם?
- "כי שבו מדרכיהם הרעה"- מי בסרט לדעתכם שב מדרכו הרעה? והאם זו הסיבה לדעתכם לבוא הגשם?

ב. גשם: בין שמים לארץ מדרש: ויקרא רבה פרשה לד, סימן יד (על פי תרגום הרב שטיינזלץ)

"בימיו של רבי תנחומא נצטרכו ישראל למטר. באו אליו ואמרו לו: גזור תענית שירד מטר. גזר תענית פעם ראשונה ושניה ולא ירדו גשמים, בשלישית קם ודרש: כל העם יחלקו צדקה. קם איש אחד, לקח מה שהיה בביתו ויצא לחלק בשוק.

פגעה בו גרושתו, אמרה לו: זכה בי כי מהיום שיצאתי מביתך לא ראיתי טוב. כיון שראה אותה ערומה ובצרה גדולה, נתמלא עליה רחמים ונתן לה, על שום "ומבשרך לא תתעלם".

צפה בהם איש אחד הלך ואמר לר' תנחומא: אמר לו [האיש]: רבי, מה אתה יושב כאן ועבירה כאן? אמר לו: מה ראית? אמר לו: ראיתי איש אחד נפגש עם גרושתו ונתן לה פרוטות. אילולא היה חשוד עמה, היה נפגש איתה ונתן לה פרוטות? שלח רבי תנחומא להביא אותו.

אמר לו [ר' תנחומא]: הרי אתה לא יודע שהעולם שרוי בצער, בני אדם שרויים בצער, החיות שרויות בצער ואתה נפגשת עם אשתך ונתת לה פרוטות? לולא הית חשוד עמה לא הית נותן לה.

אמר לו: ולא אתה דרשת ומבשרך לא תתעלם? ואתה אמרת כל העם יצאו ויחלקו צדקה, ולקחתי מה שיהיה בביתי ויצאתי לשוק לחלק. ופגעה בי גרושתי ואמרה לי זכה בי כי מהיום שיצאתי מביתך לא ראיתי טוב, כיון שראיתי שהיא ערומה ובצרה גדולה, נתמלאתי עליה רחמים ונתתי לה, על שום ומבשרך לא תתעלם.

באותה שעה הגביה ר' תנחומא פניו לשמים ואמר: ומה אם בשר ודם אכזרי ואין עליו מזונות, כיון שראה אותה ערומה ובצרה גדולה נתמלא עליה רחמים ונתן לה, אנו, שאנו בני בחוניך, בני אברהם יצחק ויעקב, ומזונתינו עליך, על אחת כמה וכמה.
באותה שעה ירדו גשמים ונתרווה העולם.

עבירה - רמז לזנות

- מדוע לדעתכם מבקש ר' תנחום מהקהילה לתת צדקה על מנת שירד הגשם?
- במה חושד האדם המתבונן באיש הנותן כסף לגרושתו?
- האם לדעתכם יש ערך מוסף לצדקה הניתנת דוקא לאשה הגרושה? הייתי מוותרת על שאלה זו
- כיצד סיפור מעשה הצדקה בשוק מסייע לר' תנחומא בתפילתו לגשם?
- מהו מעשה צדקה אותו ניתן ללמוד מסיפור זה בהבנת הסרט וסרמן איש הגשם?
- מה לדעתכם הוביל בסופו של דבר להורדת הגשם?
- האם יש קשר בין ירידת הגשם משמים לבין תיקון ההתנהגות שבין אדם לחברו?

(ויקרא פרק כו פסוקים ג-ו)

אִם-בְּחֻקֹּתַי תֵּלְכוּ וְאֶת-מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם אֹתָם - וְנָתַתִּי גֶשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְנָתַתִּי הָאָרֶץ יְבוּלָה, וְעַץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִיֹו. וְהָשִׁיג לָכֶם דִּישׁ אֶת-בְּצִיר, וּבְצִיר יִשָּׂיג אֶת-זֶרַע; וְאֶכְלֶתֶם לְחֻמְכֶם לְשִׁבְעָה, וְיִשְׂבַּתֶּם לְבָטַח בְּאֶרְצְכֶם. וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ...
אִם-בְּחֻקֹּתַי תֵּלְכוּ וְאֶת-מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעָשִׂיתֶם אֹתָם - וְנָתַתִּי גֶשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְנָתַתִּי הָאָרֶץ יְבוּלָה, וְעַץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִיֹו. וְהָשִׁיג לָכֶם דִּישׁ אֶת-בְּצִיר, וּבְצִיר יִשָּׂיג אֶת-זֶרַע; וְאֶכְלֶתֶם לְחֻמְכֶם לְשִׁבְעָה, וְיִשְׂבַּתֶּם לְבָטַח בְּאֶרְצְכֶם. וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ...

- הפסוקים מתארים את מערכת היחסים האידאלית בין אלוהים לאדם. כאשר אלו מקימים את המצוות, ירד הגשם ויהיה שלום בארץ.
- אילו חוקים ומצוות, לדעתך מציג הסרט, כאשר ישמרו אותם יזכו לגשם?